PRZESYŁKA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VIII. Kraków, niedziela 1 marca 1925 Nr. 50

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu [illegible] Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie [illegible].
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przysłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75 gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% drożej.

Problemy Zjazdu syonistów w Warszawie

II.

Kraków, 28 lutego

Po omówieniu dwóch spraw organizacyjnych, jednej ściśle krajowej, a drugiej, mającej związek z światową organizacyą, przystępuję obecnie do sprawy palestyńskiej. Rada Naczelna poświęciła jej cztery referaty: dwa „Agencyi żydowskiej" a dwa pracy w samej Palestynie.

Przenicowana już do cna dyskusya nad sprawą Agencyi żydowskiej będzie miała świeże pole na Zjeździe, gdyż referaty w tej sprawie spoczywają w rękach zwolennika Jewish Agency, prezesa Lewitego i przeciwnika „Jewish Agency" w jej projektowanej formie, b. prezesa Dra Klumla. Tak zatem zetrze się ponownie grupa „Ejt Liwnoth" z grupą „Al hamiszmar".

Jak wiadomo, bawi obecnie w Ameryce prof. Weizman i kierownik departamentu politycznego Egzekutywy Palestyńskiej Colonel Kish celem sfinalizowania układów w sprawie Jewish Agency. Z tego też powodu dyskusya na temat ten będzie niestety miała nadal głów nie charakter teoretyczny, skoro sprawa Jewish Agency od czasu Kongresu nie posunęła się znacznie naprzód. Ogromny wzrost prestige prof. Weizmana w ostatnich czasach i jego niesłychanie wytężona i energiczna praca dla zrealizowania idei Jewish Agency nie ułatwi jednak stanowiska grupie „Al hamiszmar". Tembardziej, ile-że nastroje także w ostatnich czasach przesunęły się ku grupie „Ejt Liwnoth". W centrum dyskusyi stać będzie tedy raczej nie pytanie, czy zaakceptować projektowany plan rozszerzonej Jewish Agency, skoro w tym względzie mamy obowiązujące uchwały Kongresu, lecz pytanie, jak w obrębie tej Jewish Agency zapewnić i wzmocnić stanowisko Organizacyi Syonistycznej. W tym kierunku niema jednak wielkiej rozbieżności zdań, bo obie strony zgodne są w tem, że wpływ Organizacyi Syonistycznej w przyszłej, rozszerzonej Jewish Agency musi być tak ze względów ideowych, jak i ze względów politycznych utrzymany. Dalszą sprawą, która się wyłoni w związku z Jewish Agency będą t. zw. Zjazdy pro-palestyńskie. W tym punkcie Kongres ostatni uczynił słusznie koncesyę dla grupy „Al hamiszmar", stwierdzając, że należy zorganizować całe żydostwo danego kraju dla wyboru reprezentantów w Jewish Agency. Zjazd zatem będzie się musiał zająć wyszukaniem dróg, któreby zapewniły udanie się zjazdu pro-palestyńskiego. Już dotychczasowe próby w tym kierunku wydały rezultat dość znaczny, choć niezupełny. Wiele zależeć będzie od tego, czy istotnie podjęte zostały układy między Organizacyą syonistyczną a Agudą i do jakiego stopnia one dojrzały. Bezsprzecznie jednak tendencya idzie ku zbliżeniu się wszystkich stronnictw na terenie pracy gospodarczej w Palestynie, a dziś jesteśmy już świadkami pewnej konkurencyi na tem polu między stronnictwami, — co uwidocznia się w tem, iż wszystkie ugrupowania zaczynają kupować ziemię i zakładać kolonie. Oczywiście, że na razie wysiłki innych stronnictw w tym kierunku stanowią jeszcze bardzo drobny ułamek tej pracy, której dokonuje Organizacya Syonistyczna.

Dalsze dwa referaty będą — jak wspomniałem — poświęcone samej pracy w Palestynie. Pod tym względem Zjazd stać będzie pod wrażeniem bardzo silnego rozrostu odbudowy Palestyny, postępującej w niektórych dziedzinach, bardzo nie licznych jeszcze, z tempem amerykańskiem. W centrum dyskusyi stać będzie znowu sprawa dalszego zniesienia ograniczeń imigracyi, jakoteż walka między postulatem socyalizacyi ziemi i prywatnej inicyatwy. Wreszcie kwestya przygotowania elementów imigracyjnych. Doświadczenie ostatniego roku poucza, że obecne ograniczenia emigracyjne nie są wielką przeszkodą dla emigracyi. Zakupno ziemi przez osoby prywatne pociągnęło za sobą pewne objawy spekulacyjne, którym trzeba z wszystkich sił kres położyć. Zjazd powinien w tym względzie zamiast teoretycznych rezolucyi wystąpić z konkretną inicyatywą, wprowadzenia ustawy w Palestynie, uniemożliwiającej obrót ziemią dla celów spekulacyjnych. — Podkreślić jednak należy, że są to objawy natury nie masowej, lecz sporadycznej, i jest dowodem zdrowego instynktu społecznego Organizacyi syonistycznej, że już teraz podnosi się zewsząd protest przeciwko tym wykolejeniom. Nie wydaje nam się jednak, aby ten objaw, dający się łatwo usunąć na drodze ustawodawczej, mógł stać się hasłem do przepuszczania emigrantów przez sito, albowiem ruch syonistyczny — poza momentem ideowym i narodowym — jest także ruchem gospodarczo-społecznym i nie można w chwili zamknięcia prawie wszystkich centrów emigracyjnych odbierać drogi do Palestyny jednostkom wyrzuconym przez ucisk gospodarczy z ich pozycyi. Byłby to objaw niezdrowego romantyzmu.

Wreszcie Zjazd zajmie się sprawą polityki krajowej, o której referaty wygłoszą pos. Dr Thon i prezes Koła Żydowskiego pos. Dr. Reich. Dyskusya nad referatami tymi toczyć się będzie w komisyi politycznej. Niedać się zaprzeczyć, że system ucisku gospodarczego i oporność w zaspakajaniu potrzeb kulturalnych społeczeństwa żydowskiego, jakiej świadkami jesteśmy obecnie w Polsce, wzmocniła w ostatnich miesiącach zwolenników ostrzejszej opozycyi, co uwydatni się zapewne i w dyskusyi. W tym względzie Zjazd będzie miał bardzo odpowiedzialne zadanie, z którego — nie wątpimy — wywiąże się tak, jak tego wymagają słuszne postulaty społeczeństwa żydowskiego. Ustalenie wytycznych polityki żydowskiej przez Zjazd Ogólno-Syoński nada polityce frakcyi syonistycznej w Kole cechę trwałości i autorytetu.

Zjazd tedy ma do pokonania ogrom pracy. Głębokie poczucie odpowiedzialności za losy żydostwa, jakiem zawsze odznaczała się Organizacya Syonistyczna, będzie z pewnością tą siłą, która doprowadzi pracę Zjazdu do wydajnych rezultatów. Walka w obrębie organizacyi byleby ujęta poczuciem tej właśnie odpowiedzialności, jest objawem życia, nietylko u nas, ale i w każdem zrzeszeniu politycznem. Nigdy jeszcze naród nie doszedł do odrodzenia bez walki i cierpień. Syonizm miał odwagę walkę tę podjąć i stał się dzisiaj potęgą żydostwa — dla jego dobra, mimo naszych cierpień.

Wśród cierpień łamią się słabi, odpadają zwątpieni, ale naród — w stal się zamienia.

Dr. I. Schwarzbart.

Pracowity dzień Sejmu

Prowizoryum budżetowe. - Ratyfikacya pożyczki amerykańskiej. Zgromadzenia poselskie na kresach.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu przystąpiono do obrad nad prowizoryum budżetowem na dalsze dwa miesiące.

Referent pos. Zdziechowski oświadczył, że wprawdzie gospodarowanie zapomocą prowizoryum jest nie wskazane, ale prace komisyi budżetowej nie mogą być bardziej przyspieszone i wskutek tego zachodzi konieczność dalszego prowizoryum.

Pos. Byrka (Piast) wnosi, by do prowizoryum wstawić sumę 25 milionów złotych na pomoc dla zasiewów dla rolnictwa.

Wicemin. skarbu p. Klarner sprzeciwia się wnioskowi, gdyż narusza on równowagę budżetu, zresztą rząd udzielił subsydyów w sumie 15 milionów zł dla drobnego rolnictwa.

Pos. Wyrzykowski (Wyzw.) oświadcza, że stronnictwo jego nie entuzyazmuje się dla prowizoryum budżetowego, czemu da wyraz w głosowaniu.

Wicemin. Klarner oświadczył po porozumieniu się z prem. Grabskim, iż może oświadczyć, że rząd nie czekając na inicyatywę Sejmu, obowiązuje się udzielić rolnictwu 25 milionów złotych, jeśli tego zajdzie potrzeba.

Mimo tego oświadczenia posłowie Kowalczuk i Byrka żądają wstawienia tej pozycyi do budżetu, gdyż chodzi o stworzenie legalnej podstawy dla tego wydatku.

W głosowaniu odrzucono wnioski pos. Wasyńczuka (Ukr.) i Wojtiuka (Komun.) o odrzucenie prowizoryum budżetowego; za wnioskiem głosowały mniejszości i Wyzwolenie.

Wniosek pos. Byrki odrzucono w imiennem głosowaniu 164 głosami przeciw 109. Z powodu protestu Piasta nie mogło się odbyć dalsze czytanie prowizoryum.

Z kolei przystąpiono do ustawy o pożyczce amerykańskiej. Referent pos. Zdziechowski przedstawił, że warunki pożyczki nie są zbyt dogodne, ale nie mogło być inaczej ze względu na to, że jest to pierwsza pożyczka. Jest nadzieja, że w przyszłości uzyskamy lepsze warunki.

Pos. Gruszka (Piast) oświadcza, że klub jego nie zachwyca się warunkami pożyczki, której procent wynosi nie 8, ale 9.7. Warunki pożyczki są ciężkie, co do zabezpieczenia pożyczki, to prem. Grabski oświadczył, że stanowić je będą dochody z akcyzy cukrowej. Tymczasem okazuje się, że pożyczka będzie zabezpieczona dochodami z kolei, a jeszcze nie wiadomo, czy nie innemi dochodami państwowemi. Pożyczka ta uniemożliwia nam również zaciąganie pożyczki gdzieindziej. Według oświadczenia prem. Grabskiego, mamy kredyt w Ameryce zamknięty na przeciąg 6 miesięcy. Mowca zgłasza wniosek, by fundusze uzyskane z pożyczki były zużyte zgodnie z wolą Sejmu, a nie wedle widzimisię rządu. Gdyby ten wniosek mowcy upadł, proponuje, by sprawę

rozdziału pożyczki załatwiono w drodze rozporządzenia prezydenta.

Pos. Paszczuk (Kom.) wnosi o odrzucenie pożyczki.

Wicemin. skarbu Klarner występuje przeciwko pierwszemu wnioskowi pos. Byrki, zgadza się ewentualnie na jego drugi wniosek.

W głosowaniu odrzucono wniosek pos. Paszczuka prawie jednomyślnie, następnie odrzucono pierwszy wniosek pos. Byrki, a przyjęto drugi wniosek o rozdział pożyczki drogą rozporządzenia prezydenta. Trzecie czytanie ustawy odbędzie się w następnym tygodniu.

Następnie uchwalono w trzeciem czytaniu nowelę do ustawy o podatku dochodowym.

Z kolei dokonano wyboru nowego wicemarszałka, którym jednomyślnie obrany pos. Pluciński (ZLN) Następnie odesłano do komisyi w pierwszem czytaniu ustawę o cudzoziemcach.

Z kolei przystąpiono do ustawy o zgromadzeniach zwoływanych przez członków Sejmu i Senatu.

Pos. Bagiński (Wyzw.) oświadcza, że okólnik min. Ratajskiego jest bez podstaw prawnych, nie został także uchwalony na posiedzeniu Rady ministrów. Art. 3 ustawy koliduje z przepisami konstytucyi. Przekreśla okólnik i obecna ustawa dotychczasową politykę na Kresach. Wiceprem. Thugutt przychodzi do ludności kresowej z różdżką oliwną, a min. Ratajski z nahajką, do której wicemin. Smólski przyczepia kule ołowiane. Mowca stawia wniosek o przejście nad ustawą do porządku dziennego.

Pos. Prager (PPS) stwierdza, że okólnik min. Ratajskiego godzi w prawa Sejmu i Senatu, jest ciosem wymierzonym przeciw władzy ustawodawczej. Jest pozatem aktem nielojalnym w stosunku do Sejmu, który nie chciał wprowadzenia stanu wyjątkowego na kresach, a tymczasem robi to ustawa rządowa.

Min. **Ratajski** w dłuższem przemówieniu broni rządowego projektu ustawy.

Po kilku przemówieniach dalszą dyskusyę odroczono. Następne posiedzenie we wtorek.

Wobec tego, że Sejm nie załatwił prowizoryum budżetowego na najbliższe dwa miesiące, od poniedziałku będziemy mieli stan „ex lex".

Demonstracye inwalidów za rozporządzeniem o rewizyi koncesyi

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. W Sejmie pojawiła się dziś delegacya Zjazdu restauratorów, obradującego od wczoraj w stolicy. Delegacya udała się do marszałka Sejmu i wręczyła mu memoryał w sprawie zmiany rozporządzenia o rewizyi koncesci. Memoryał ten został wręczony komisyi skarbowej dla rozpatrzenia. Analogiczny memoryał został złożony w prezydyum ministrów.

Zawiadomieni o tej akcyi inwalidzi zjawili się w demonstracyjnym pochodzie przed Sejmem, ażeby demonstrować w obronie rozporządzenia. Demonstranci zostali zatrzymani przez policyę na placu Trzech Krzyży, a do gmachu Sejmu została dopuszczona tylko delegacya, która z pos. Polakiewiczem (Wyzw.) na czele udała się do marszałka Rataja.

Marsz. Rataj przedstawił delegacyi stanowisko Sejmu w tej sprawie i zwrócił delegacyi inwalidów uwagę, by się powstrzymali w przyszłości od podobnych demonstracyi, bo mogą tem swej sprawie zaszkodzić.

W czasie demonstracyjnego pochodu inwalidów niesiono transparenty z napisami: „Niech żyje prezydent"! „Niech żyje Grabski"! „Precz z zamachem na ustawę inwalidzką"!

Starania o załagodzenie zatargu w sprawie rozdziału miejsc w komisyach

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa 22. 2. (Sin) Dziś odbyła się u marszałka Rataja konferencya, w której wzięli udział przedstawiciele prawicy, posłowie **Głąbiński** i **Jaroszyński**, i lewicy **Rudziński** i **Barlicki**. Nadto obecnym był pos. Popiel, jako referent sprawy rozdziału miejsc w komisyach. —

Jak się zdaje dojdzie do złagodzenia zatargu, gdyż wysunięty został nowy projekt podziału miejsc w komisyi, przyczem uwzględnione zostały pominięte dotąd kluby pos. Wojewódzkiego (6 posłów), frakcyi komunistycznej (6 posłów), co wpłynie na zmianę klucza z 26 bm. Konferencya u marsz. Rataja będzie kontynuowana jutro.

Zapowiedziane na dziś posiedzenie konwentu seniorów zostało w ostatniej chwili odwołane.

Odwołane posiedzenia

Warszawa. 27 2. (Sin) Dzisiejsze posiedzenie komisyi administracyjnej i przemysłowo-handlowej zostało odwołane na skutek listu marszałka Rataja do przewodniczących komisyi, w którym marszałek prosi, by z powodu niezgłoszenia przez niektóre kluby do kancelaryi sejmowej nowych przedstawicieli do komisyi na podstawie klucza z 26 bm., odroczyć posiedzenia.

Sąd najwyższy odrzucił zażalenie nieważności przeciwko wyrokowi w procesie o zajścia listopadowe.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 27. 2. (Sin.) Sąd Najwyższy w Warszawie rozpatrywał dziś zażalenie nieważności prokuratora krakowskiego przeciw wyrokowi uwalniającemu od oskarżenia osoby cywilne w procesie o zajścia listopadowe, na podstawie werdyktu trybunału sędziów przysięgłych. Sąd Najwyższy odrzucił zażalenie nieważności prokuratora, a tem samem wyrok trybunału krakowskiego stał się prawomocnym.

Wicemin. Smólski na kresach wschodnich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. Wiceminister Smólski wyjechał w podróż inspekcyjną na kresy wschodnie do województwa wołyńskiego.

Budżet min. spraw wojskowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. Komisya budżetowa obradowała dalej nad budżetem ministerstwa spraw wojskowych. Przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli Państwa przedstawił wykonanie budżetu ministerstwa spr. wojsk. w ubiegłym roku, poczem min. Sikorski uzupełnił te wywody.

Podwyższenie opłat telegraficznych

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 27 2. (Sin) W dniu dzisiejszym podpisał min. przemysłu i handlu p. Kiedroń rozporządzenie podwyższające opłaty telegraficzne. Zamiast 8 groszy kosztować będzie słowo 10 groszy.

Elektryfikacya kolei w Polsce

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. W połowie marca przybywa do Warszawy p. Klopstokk, przedstawiciel firmy amerykańskiej Robinson, która zamierza przeprowadzić w Polsce lektryfikacyę niektórych krótszych linii kolejowych, w którym to celu zostanie zużytkowana siła wodna Dunajca i innych rzek karpackich. — Przybywa do Warszawy ponadto przedstawiciel firmy Uhler et Comp., która zamierza udzielić kredytów inwestycyjnych w wysokości 10 milionów dolarów niektórym miastom w Polsce, Lublinowi, Częstochowie, Piotrkowowi.

Przyspieszenie budowy portu w Gdyni.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. Dziś podpisaną została umowa między rządem polskim a konsorcyum budowlanem francuskiem w sprawie przyspieszenia robót przy budowie portu w Gdyni. Na podstawie umowy budowa portu zostanie przyspieszona i skończona w roku 1929.

Uwolnienie aresztowanych pod zarzutem szpiegostwa

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 2 Sin. Hr Toll i towarzysze aresztowani przed dwoma tygodniami pod zarzutem szpiegostwa zostali dziś uwolnieni z więzienia. Dochodzenia przeciwko nim trwają.

Palestine Investement Corporation

Palestyńskie towarzystwo inwestycyjne, które ma być powołane do życia w związku z bezpartyjną konferencyą palestyńską Żydów amerykańskich, zwołaną na dzień 1 marca będzie rozporządzało wedle niedawno ogłoszonego prospektu kapitałem zakładowym 3 milionów dolarów podzielonym na 30,000 akcyi po 100 dolarów. Towarzystwo, utworzone wedle ustaw, obowiązujących w Stanach Zjednoczonych ma prawo w razie konieczności powiększyć kapitał zakładowy. Panuje się, by towarzystwo objęło aktywa 450,000 dolarów, inwestowanych w Palestynie przez departament odbudowy „Jointu". Podobne układy toczą się z grupą Brandeisa. Amerykańskie towarzystwo palestyńskie (American Palestine Company) oświadczyło swoją gotowość zjednoczenia się z „Palestine Investement Corporation". P. Bernard Flexner zgodził się objąć prezydyum Corporation, P. Louis Marshall i Herbert Lehman obejmują funkcye wiceprezydentów. Feliks Warburg będzie przewodniczącym dyrektoryum.

KUPON Nr. 12

dla konkursu „ŁAMIGŁÓWKI"

Nowego Dziennika.

„Rdzenno polski" zjazd akademicki we Wilnie pod znakiem najczarniejszej reakcyi

„Dwugroszówka" elementarzem młodzieży polskiej. — Żydoznawcza dyskusya: System „Rozwoju" — Rezolucya w sprawie „numerus clausus" i bojkotu Żydów. — Obłudne stanowisko t. zw. lewicy.

(Od naszego korespondenta).

Wilno, 26 lutego.

Na zjeździe akademickim we Wilnie odbywa się wszystko jak w idylli. Młodzi akademicy polscy tak prawicowi, jak i lewicowi wykazali na posiedzeniach komisyi, odbytych w ubiegły wtorek, że są dokładnem odzwierciedleniem stronnictw sejmowych w Polsce. Główne zainteresowanie zjazdu koncentruje się w komisyi ogólnej, w której wypracowuje się wszystkie rezolucye przedewszystkiem zaś rezolucye w sprawie mniejszosci narodowych. W komisyi tej szczególnie namiętnie dyskutowano nad kwestyą wprowadzenia „numerus clausus" dla żydowskich słuchaczy na polskich uczelniach. Przy omawianiu tej sprawy dało się wyraźnie zauważyć niezdecydowanie i słabość naszych tzw. lewicowców. Godzi się podkreślić, że wśród wszystkich członków komisyi nie znalazł się ani jeden akademik, któryby wystąpił chociażby jednem słowem w obronie Żydów. Prawie wszystkie przemówienia miały charakter wybitnie antysemicki, a cała dyskusya nad sprawą żydowską stała na nizkim poziomie i przypominała żydożercze artykuły „Dwugroszówki" lub „Rozwoju". Mimowoli zdawało się, że jest to zjazd „Rozwoju", na którym rozpatruje się sprawę przeprowadzenia przeciwko Żydom konsekwentnego bojkotu we wszystkich dziedzinach politycznego, społecznego i kulturalnego życia. Z dłuższym referatem w sprawie „numerus clausus" wystąpił endek Stypułkowski, który powtarzał znane już dostatecznie wiecowe argumenty endeków o „najeździe żydowskim", o „niebezpieczeństwie żydowskiem" itp. Mowca posługiwał się zwykłą w takich wypadkach statystyką, wykazującą rzekomą przewagę Żydów w wolnych zawodach, stwierdzając, że w roku 1923/24 przyjęto na wyższych uczelniach polskich nowych 5000 słuchaczy z których 3000 było Żydów. Lwowska izba adwokacka liczy 74% adwokatów żydowskich itp. W końcu wnosi referent następującą rezolucyę:

„Biorąc pod uwagę gwałtowny wzrost liczby żydowskich akademików na polskich uczelniach, a szczególnie na uniwersytetach w Warszawie, Lwowie, Krakowie i Wilnie co przyczynia się do tego, iż Żydzi zajmują wszystkie (sic!) zawody i opanowują wszystkie gałęzie życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego uchwala zjazd zwrócić się do rządu z prośbą w sprawie wniesienia w najbliższym czasie do sejmu projektu ustawy w kwestyi wprowadzenia „numerus clausus" dla przynależnych do wyznania mojżeszowego na wszystkich polskich uniwersytetach. Do czasu przeprowadzenia „numerus clausus" przez ciała ustawodawcze mają rady fakultetów wedle własnego upodobania ograniczyć liczbę żydowskich słuchaczy".

Nad wnioskiem tym rozwinęła się bardzo charakterystyczna dyskusya, która wykazała, że w kwestyi żydowskiej panuje wprost zadziwiająca jednomyślność wśród młodzieży wszechpolskiej i akademików z tzw. obozu lewicowego. Klub monarchistyczny — bo i taki został utworzony na zjeździe — wniósł własną rezolucyę, domagającą się zupełnego usunięcia Żydów — także studyujących już na uniwersytetach — z wyższych uczelni polskich. Przywódcy ugrupowań „lewicowych", którzy wypowiadali się przeciwko rezolucyi endeckiej posługiwali się jednakowoż szczególnymi argumentami celem obrony swego stanowiska. I tak np. oświadczyli oni, że Żydzi służyli w wojsku polskiem (na to krzyknęli endecy: „poco ich tam trzeba było?) że Żydzi, uczący się zagranicą stają się wrogo usposobieni wobec Polski, iż studenci żydowscy są zmuszeni stworzyć własne organizacye zawodowe i że wskutek tego stanowi to przeszkodę w asymilacyi elementu żydowskiego itp. Jednakowoż rozpoczynają i kończą swoje żądania nasi „lewicowcy" słowami „Dwugroszówki", „że Żydzi są wrogami Polski i że walka przeciwko nim jest świętym dogmatem dla całej młodzieży polskiej".

W końcu przyjmuje komisya przeważającą większością rezolucyę endecką w sprawie „numerus clausus".

Po załatwieniu tej sprawy przystępuje się do następnego punktu porządku dziennego do sprawy bojkotu żydowskiej młodzieży. Po długiej dyskusyi, obfitującej w różne antysemickie curiosa przyjęto jednomyślnie rezolucyę, wzywającą do bojkotowania Żydów we wszystkich dziedzinach życia.

Na środowem posiedzeniu komisyi rozpatrywano sprawę stosunku do młodzieży ukraińskiej i białoruskiej. Endecka młodzież broni stanowiska, że niema narodu ukraińskiego. Młodzież rusińska jest wrogo usposobiona wobec Polski i tylko z małą garstką z pośród niej będzie można dojść do porozumienia. Natomiast młodzież lewicowa wysuwa argumenty, że właśnie ze słowiańskiemi mniejszościami należy współpracować, bo w ten sposób będzie można młodzież tą zasymilować.

Wogóle trzeba stwierdzić, że dyskusya w sprawie mniejszości nosiła od początku do końca zastraszająco reakcyjny i demagogiczny charakter a cała walka między prawicą a lewicą była właściwie walką o środki. Jeśli chodzi o cel ostateczny panowała jednolitość poglądów. po. er.

NA MARGINESIE.

Względy zasadnicze

Z komunikatu warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie dowiadujemy się, że akcya zbiórki książek dla Biblioteki Uniwersyteckiej posuwa się stale naprzód. Ostatnio uzyskało Towarzystwo piękne księgozbiory od p. Benjamina Mintza i p. dra Salomona Mintza. Prawie wszyscy wydawcy żydowscy w Polsce zobowiązali się dostarczać bezpłatnie Bibliotece tzw. „egzemplarzy obowiązkowych" — przyczem w tym wypadku ów „obowiązek" jest czysto dobrowolny.

Warto zaznaczyć, iż także cały szereg wydawnictw i instytucyj polskich — Kasa im. Mianowskiego, Warszawskie Towarzystwo Naukowe, Akademia Umiejętności, Książnica Atlas we Lwowie itd. — ofiarowało Bibliotece Uniwersyteckiej w Jerozolimie rozmaite cenne swe wydawnictwa.

Jest atoli mały ustęp w komunikacie, który psuje całą radość i działa jak zgrzyt żelaza po szkle. Jest to ustęp następujący: „Jeden tylko wielki i bogaty nakład żydowski odmówił ze względów zasadniczych bezpłatnego przesyłania swych wydawnictw Bibliotece Uniwersyteckiej w Jerozolimie".

Wielki nakład żydowski — nie uznaje — ze względów zasadniczych — Uniwersytetu Hebrajskiego...

Nie potrzeba długiego namysłu, aby odgadnąć, że tym wielkim i bogatym nakładem jest jidyszystyczna „Kulturlige" w Warszawie.

Tym śmiesznym i nadętym doktrynerom, tym głupowatym megalomanom z jidyszystycznego podwórka wydaje się, że ktoś z budowniczych Uniwersytetu Hebrajskiego zastanawia się nad tem, co o sprawie Palestyny, siedziby narodowej, Uniwersytetu Jerozolimskiego itd. myśli jakiś tam batlan w golusie.

Batlan z tzw. Kulturligi nie uznaje ze względów zasadniczych Biblioteki Jerozolimskiej — ma to akurat takie znaczenie dla Biblioteki, jak fejletony p. Pieńkowskiego dla — Einsteina.

P. Pieńkowski mówi o Einsteinie: blagier, pp. jidyszyści o języku hebrajskim: reakcya. Efekt realny jest jeden i ten sam.

Zresztą o tych naszych „wrogach" można użyć doskonałego powiedzenia dra Thona: My ich nie przekonamy. My ich — przeżyjemy.

W każdym razie niepozbawionym pikanteryi jest fakt, że Polska Akademia Umiejętności przesyła swe wydawnictwa Bibliotece Uniwersytetu Jerozolimskiego, a wielki i bogaty nakład żydowski odmawia — ze względów zasadniczych...

Gdyby nie „względy zasadnicze", ileż wielkości z pod naszego przypiecka nie miałoby wogóle ani „platformy", ani „programu", ani „światopoglądu"...

Dzięki „względom zasadniczym" są wielkimi prowodyrami, głośno krzyczą i wogóle z wielką energią kiwają palcem w bucie. Pepin.

ZGRZYTY.

Abecadło „Orjentalnej"

1. Aneczka łatwo jest zapalną
Z Adasiem mknie na „Oryentalną".

2. Bo bardzo lubi tańców boje,
Bajazzów, tudzież baszów roje.

3. Cecylia włazi w prześcieradło,
Jej mumię czynić dziś wypadło

4. Dorotka wzięła strój Dalili,
Z Samsonem tak się umówili.

5. Ewentualnie — marzy Ewa —
Dziś zerwę rajskie jabłko z drzewa".

6. Franię chcąc fascyonować Felek,
Ustroił się od stóp do szelek.

7. Gorąco Guci rzeczywiście,
Więc trochę goło i przejrzyście.

8. Illuzya to co najważniejsze:
Irenka chce udawać gejszę.

9. Julci chce Janek fundę zrobić.
Jedyny zegar musi obić!

10. Krawcowa mierzy strój Karoli,
Skąd płacić — męża głowa boli

11. Lombard się przydał tej soboty,
Leon w nim leczy swe suchoty.

12. Maniusia dziś ma robić pannę,
W bufecie, co sprzedaje mannę.

13. Nil, to pojęcie całkiem wschodnie,
Natan tureckie przywdział spodnie.

14. On-stepa dziś zatańczą w szale,
Ozyrys go nie tańczył wcale.

15. Choć Pola pragnie wciąż być ładną,
Już o północy złudy padną.

16. Rozalia też się nadwyręża,
Rytuał każe jej mieć męża.

17. Sara pachnąca wonią Cotti,
Gdy sunie shymmi — je Sarotti.

18. Tahiti — wyspa w Oceanie,
Tak też ubrane zgoła panie.

19. U pasa pióra jak w Ugandzie,
Dziś ujrzysz kształtną pannę Andzię.

20. Walca nie tańczą u nas więcej,
Bo w tangu milej i goręcej.

21. Xawerek dziś rasowy Arab,
Jutro Xantyppy świśnie barap.

22. Y koniec yuż wesołym hecom,
Yzydor w nogach osłabł nieco.

23. Jak żurnaliści nasi wróżą,
Żydów wogóle będzie dużo! Koren.

Nowiny łódzkie

Zatargi na tle reorganizacyi pracy. — Zamknięcie fabryki Scheiblera i streik w fabryce Geyera. — Sprawa podatku obrotowego.

(Od naszego korespondenta).

Przemysłowcy łódzcy już dawno nosili się z zamiarem reorganizacyi obsługi maszyn. W ub. tygodniu zawiadomiono robotników w zakładach Scheibler i Grohmana oraz Geyera, że liczba robotn. musi być zredukowana z powodu zmniejszenia obsługi przy maszynach w przędzalniach i tkalniach. U Geyera miała podlegać redukcyi tylko tkalnia, natomiast u Scheiblera byłaby zastosowana również w przędzalni. Stwierdzono zarazem iż u Scheibiera, podlegałoby redukcyi 700 ludzi. Robotnicy dotknięci reorganizacyą, zwrócili się do Inspektora Pracy z prośbą o interwencyę. Dzięki interwencyi Insp. Pracy liczba, podlegajaca redukcyi robotników została z 700 zmniejszona na 300, gdyż robotnicy zatrudnieni zostali w tkalni przy drugiej zmianie. Przedstawiciel zarządu firmy, wyjaśnił, że reorganizacyi pracy dokonywa ze względów konkurencyjnych (w pierwszym rzędzie z Niemcami). W związku z tem zarobki robotników uległyby zwyżce o 20 do 25 proc. Przedstawiciel firmy zwrócił się z apelem do związków, ażeby przyczyniły się do zwiększenia zarobków i wzmożenia produkcyi. W końcu robotnicy domagali się zaniechania reorganizacyi i pozostawienia wszystkiego po dawnemu.

Ponieważ konferencya nie dała żadnych wyników, robotnicy postanowili porzucić pracę. W dniu wczorajszym zwrócili się do naczelnego dyrektora p. Koketego, którego zealeźli w głównym kantorze i zażądali od niego cofnięcia przeprowadzonej reorganizacyi. Dyrektor odmówił temu żądaniu. Zaczęła się kłótnia, w czasie której rozgoryczeni robotnicy wyciągnęli naczelnego dyr. z kantoru na korytarz, a stamtąd na schody, gdzie byli zgromadzeni inni robotnicy i tam zaczęli się znęcać nad nim. Dyrektor znalazł się w tłumie, który powalił go na ziemię, przytłaczając go sobą. W tym momencie przybyła policya konna i piesza i tej udało się uwolnić dyrektora i wyprzeć tłum poza obręb budynku. Pozostali tylko kontuzyowani i ranni, do których wezwano pogotowie ratunkowe. Policya uniknęła rozlewu krwi, gdyż rozprószyła tłum, nie używając broni.

W związku z zajściami w zakładach Scheiblera, okręgowy insp. pracy p. Wojtkiewicz zwrócił się do administracyi z propozycyą odwołania wydanych zarządzeń.

Pan dyr. Kokeli oświadczył, że dyrekcya nie zmieni swego stanowiska, a skoro zwiazki zgodzić się nie chcą na reorganizacyę, więc fabryka zostanie bezwzględnie zamkniętą na nieograniczony czas.

W zakładach Geyera również wynikł zatarg na tle reorganizacyi pracy, skutkiem czego wybuchł strejk, który objął tylko tkalnię. Robotnicy zwrócili się do Insp. Pracy celem zażegnania bezrobocia. W związku z tem odbyła się konferencya u Insp. Pracy, w której brali udział przedstawiciele robotników i firmy. Robotnicy wysuwali przeciwko reorganizacyi argument, że technicznie nie jest możliwem by robotnik pracował na 3 do 4 warsztatach i że taka praca wycieńcza robotnika, a tem samem zmniejsza wydajność pracy i jego zarobek. Wobec tego, iż konferencya pozostała bez rezultatów, robotnicy uchwalili strejk i tkalnia u Geyera jest nieczynną.

* * *

Kilkakrotnie już zwracali się do Min. skarbu przedstawiciele związku przemysłowców i kupców w sprawie niewłaściwych postanowień ustawy o podatku obrotowym. Przedstawiciele przychodzili z tak jasnemi i przekonywującemi cyframi, że niezrozumienie ich musi być uważane tylko za objaw złej woli. Podczas gdy wielki przemysł, posiadając własne zakłady, sprzedawszy gotowy towar płaci od 100 zł 2.5 zł tytułem podatku przemysłowego, to drobny i średni przemysł, płaci ten podatek za surowiec oddany do przędzalni, za przędzę do tkalni i za surową tkaninę do farbiarni i wykończalni, tak iż w sumie wypada nie jak w wielkim przemyśle 2.5 proc. lecz 28 proc. Jasnem jest, jak w takich warunkach przemysł wielki odbiera szanse przemysłowi średniemu i drobnemu.

W dniu wczorajszym odbyło się zebranie kupców w sprawie reformy ustawy o podatku obrotowym. Radca prawny związku p. Rosental zreferował zebranym wniesiony przez rząd do Sejmu projekt nowe li podatku obrot. Podatek ten w obecnej formie przyczynia się do stagnacyi i powoduje wzrost drożyzny. Oburzenie wśród zebranych wywołało oświadczenie, że projekt rządu znosi komisye obywatelskie, a miast nich wprowadza komisye, złożone do połowy z przedstawicieli magistratu, a uzupełnione przez członków, mianowanych przez dyrektora izby skarbowej. Zebrani stwierdzili, że system podatku obrotowego wywołuje drożyznę i pozbawia kapitału obrotowego. W konkluzyi uchwalono żądanie: 1) zniesienia ksiąg obrotu, z któremi władze skarbowe i tak się nie liczą. Księgi obrotu są dla kupiectwa uciążliwym balastem; 2) wprowadzenia zasady opodatkowania u wytwórcy.

M. W-r.

Dział szachowy Nowego Dziennika

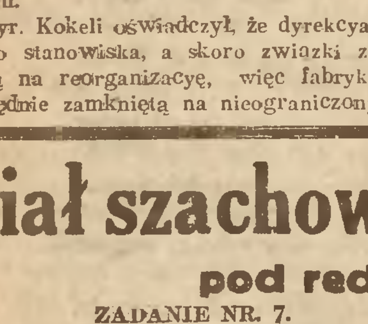
pod redakcyą M. Chwojnika

ZADANIE NR. 7.

Ułożył J. J. Rietdeld.

Białe: Ka5, Db5, Wa4, We8, Le3, La8, Sd1, Pe2 (8 fig.).

Czarne: Ke4, Dc6, We5, Wh3, Lc4, Lf4, Sa6, Sb4, Pd7, f5, g3 (11 fig.).

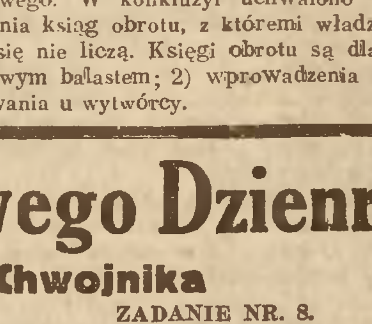
Mat w dwóch posunięciach.

ZADANIE NR. 8.

Ułożył G. Jordan.

Białe: Kh6, Dd2, Wh5, Wd6, Ld8, Se4, Pc4, f3, f5, (9. fig.).

Czarne: Kc5, Da6, We8, Wf7, Ld7, Sa5, Sf8, Ph7, g2 (9 fig.).

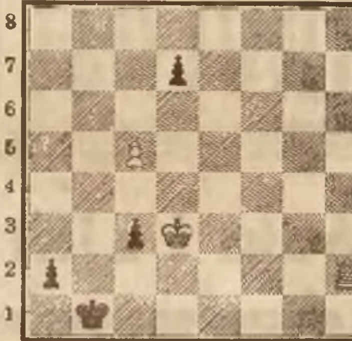
Mat w dwóch posunięciach.

KOŃCÓWKA NR. 4.

Ułożył J. Behting.

Białe: Kd3, Wh2, Pc5 (3 fig.).

Czarne: Kb1, Pa2, c3, d7 (4 fig.).

Białe zaczynają i wygrywają.

EM. LASKER. Po klęsce Laskera w meczu w 1920 r. z Capablancą, cały świat szachowy myślał, że Em. Lasker — to już przewrócona kartka historyi szachowej. Ale stała się niespodzianka: po przeszło trzechletniej przerwie, bez żadnego prawie trainingu, Lasker znowu występuje na arenie międzynarodowej i znowu pokazuje swoje pazury. W turnieju w Morawskiej Ostrawie zdobywa pierwszą nagrodę przed Reti'm, Grünfeldem, Rubinsteinem i innymi, nie przegrywając ani jednej partyi! Niespełna rok później odbywa się wielki przegląd najwybitniejszych sił szachowych w Nowym Jorku. Lasker znowu jest pierwszym przed Capablancą, Aljechinem, Marschallem i Ret'im, zdobywając 16 punktów z 20 partyi. Biorąc pod uwagę skład turnieju, jest to rezultat wprost nadzwyczajny. Lasker nigdy nie kładzie większej wagi na otwarcie.

Wybiera często waryanty niekorzystne, ale zawiłe i trudne do rozegrania. Jest on bowiem niezrównanym mistrzem w rozgrywaniu zawikłanych pozycyi, w których góruje nad przeciwnikami niezwykle głębokiemi i oryginalnemi konceptami. Partye Laskera nie olśniewają wprawdzie efektownemi kombinacyami, odznaczają się natomiast bogatą treścią i głębokością gry. Po turnieju w Nowym Jorku Capablanca się wyraził, że sukces Em. Laskera jest tylko zwycięstwem techniki i rutyny nad młodemi temperamentami. Ale cały świat szachowy, prócz nielicznej garstki zagorzałych zwolenników Capablanca'i, jest innego zdania, a mianowicie, że zwycięstwo Em. Laskera jest zwycięstwem potężnej indywidualności i twórczej myśli nad szablonem i techniką.

* * *

Najpiękniejszą partyę szachów Em. Laskera, podamy w jutrzejszym numerze.

KRONIKA SZACHOWA.

PRAGA. Seans jednoczesnej gry Em. Laskera zakończył się wynikiem + 15 — 6 = 10. Świadczy to o bardzo wysokim poziomie gry w Pradze.

RYGA. W najbliższym czasie rozpocznie się tu mecz telegraficzny z Moskwą.

SZTOKHOLM. Mecz o mistrzostwo Szwecyi pomiędzy A. Nilsonem i F. Nyholmem zakończył się zwycięstwem A. Nilsona + 3 — 1 = 1. A. Nilson poniósł jednak klęskę w meczu ze znanym mistrzem niemieckim R. Spielmannem, przegrywając w stosunku 3½ : ½.

DZIAŁ BIBLIOGRAFICZNY.

INTERNATIONALES Turnier in Györ mit Analisen von G. Maroczy. Cena 2 m. 50 fg. Die Verteidigung des Damengambits von Dr. Tarrasch. Cena 4 mk. Ceny są obliczone w złotych markach niem.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

I. R. D. Pozycya Pańskiego zadania jest bardzo podobna do jednej partyi Winawera, zdaje się z Bodenem.

E. L. W Pańskiem pierwszem zadaniu (Mat w 3 pos.) jest mat w dwóch posunięciach z 1. Dg4 +. W drugiem zadaniu po 1. De3 czarne grają 1. Wd8 + i niema mata w drugiem posunięciu. Ostatnie zadanie jest dobre i możliwie, że pójdzie po Wielkanocy. Teraz nie mamy miejsca.

R. G. Zadania są słabe i nie będą umieszczone.

Rozwiązanie zadania Nr. 5. 1. Kc1 — d2.

Rozwiązanie zadania Nr. 6. 1. Wf4 — a4 Kc5 — d5, 2. Ka5 — b4.

ROZWIĄZANIE KOŃCÓWKI NR. 3.

1. Sg2 — f4 +	Ke6 — e5
(czarne muszą trzymać pole e4).	
2. Sf4 — g6 +	Ke5 — d5
3. Sg6 — e7 +!	Kd5 — e5
4. Se7 — c6 +!	Ke5 — d5
5. Sc6 × b4 +!	Kd5 — e5
6. Sb4 — c6 +!	Ke5 — d5
7. Sc6 — e7 +!	Kd5 — e5

8. Se7 — g6 +.	Ke5 — d5
9. Ld3 — a6!	Kd5 — c6!
10. La6 — e2!	h2 — h1D
11. Le2 — f3 +!	Dh1 × f3
12. Sg6 — e5 + i wygrywa.	

TRAFNE ROZWIĄZANIA NADESŁALI:

ZADAŃ NR. 5. I NR. 6. I KOŃCÓWKI NR. 3.
Z KRAKOWA: Lucya R., S. Blatt, Erlik, A. Reinhold, M. Engelberg.
Z ŻYWCA: Cz. Janosz.
ZADAŃ NR. 5 i NR. 6. Z KRAKOWA: J. Stempel, P. Reiner, N. Korn, N. Rubinstein. Z innych miejscowości: A. Grossbard (Żywiec), J. Langer (Nowy Targ), K. Kreiswirth (Dębica).
ZADANIA NR. 5. Z KRAKOWA: J. Mayer. B. Fisch, J. Perlman, Sz. Sternberg, I. Grossfeld, I. Reich, M. Rosenzweig, M. Lemberger, L. Finkelstein, M. Nattel, L. Horowitz.
Z innych miejscowości: I. Schönbach (Jasło), J. Grünspan (Dębica), D. Kerner (Dębica), A. Weinberger (Jasło), Wildfeuer (Maniowy), B. Hennenberg (Oświęcim), M. Birnfeld (Głogów), J. Rebhun (Głogów), F. Schwimmer (Gorlice), J. Beer (Dębica), M. Hacke (Dębica), M. Huberman (Dębica).
Nadesłali rozwiązania zadań Nr. 3 i Nr. 4 we właściwym terminie: J. Mayer (Kraków), I. Braciejowski (Kraków), A. Lamdan (Pilzno).

KRONIKA.

Kraków, 28 lutego

Pogrzeb bł. p. Celiny Sarowej

Wczoraj o godzinie 3-ciej popołudniu odbył się na cmentarzu żydowskim w Krakowie pogrzeb błp. Celiny Sarowej, żony wiceprezydenta miasta. W pogrzebie wzięły udział tłumy ludności Krakowa, w tem również bardzo wielu chrześcijan. Z przedstawicieli władz przybyli na smutny obrządek: wojewoda Kowalikowski, komisarz rządu dr Wawrausch, wiceprezydenci inż. Rolle i dr Wielgus, inspektor armii gen. Szeptycki, starosta dr Bal, prezydent gminy żydowskiej dr Landau, dyrektor robót publ. inż. Dudek, posłowie Stempel i Maślanka, senatorowie Deutscher, Misiołek i Adelman, profesorowie uniwersytetu b. premier Nowak, rektor Zoll i Sternbach, prezesi sądów Panek, dr Czerny i Pelc, dyrektor policyi dr Styczeń, komendanci policyi Pilch i Maruniak, naczelnicy wydziałów magistratu i województwa, członkowie b. Rady miejskiej i Rady przybocznej, przedstawiciele instytucyi finansowych, stowarzyszeń społecznych, kulturalnych i filantropijnych, przedstawiciele prasy itd.

W hali cmentarnej odprawił modły rabin dr Schmelkes w zastępstwie posła dra Thona, poczem trumnę ze zwłokami błp. Sarowej wyniesiono na miejsce wiecznego spoczynku. Za trumną postępował wiceprezydent Sare z córką, synem i zięciem oraz rodziną. Dalej szli przedstawiciele władz i urzędów, oraz bardzo liczna publiczność ze wszystkich sfer ludności Krakowa. Tłumny udział ludności w pogrzebie był wyrazem szacunku dla Zmarłej, oraz szczerego współczucia dla stroskanego wiceprezydenta Sarego.

Na grobie po modłach kantora złożono mnóstwo wieńców od rodziny i instytucyj, dalej od towarzystwa urzędników magistratu, towarzystwa służby miejskiej, pracowników tramwaju i w. in.

Prezydyum m. Krakowa zamiast wieńca na grób błp. Celiny Sarowej ofiarowało 250 złotych na Bursę młodzieży żydowskiej i 250 złotych na ochronkę dla dzieci żydowskich, których to instytucyi Zmarła była gorącą opiekunką.

— WIECZÓR KU CZCI PERECA SMOLENSKINA. Staraniem uczniów kl. VII. żydowskiego gimnazyum koedukacyjnego odbędzie się we wtorek 3 marca b. r. w budynku szkolnym (Brzozowa 5) akademia żałobna ku czci Pereca Smoleńskina. Program akademii obejmuje przemówienie o twórczości Smoleńskina, recytacye i wiersz, napisany przez jednego z uczniów, poświęcony pamięci tego pisarza.

Uroczystość ta winna skupić liczne rzesze miłośników literatury hebrajskiej. Początek akademii o godzinie 7 wieczór.

Zabiegi o pożyczkę dolarową dla gminy m. Krakowa

Jak słychać, przed kilku dniami z ramienia m. Krakowa wyjechał do Ameryki p. Seidenfrau, b. urzędnik konsulatu polskiego w Brukseli celem przeprowadzenia ostatecznych rokowań ze znanym domem bankowym Morgana co do uzyskania pożyczki na inwestycye gminne. W razie dojścia do skutku umowy z bankiem Morgana, gmina m. Krakowa otrzymałaby 8 milionów dolarów pożyczki na 8 procent rocznie, spłacalną po 25 latach. Pieniądze te według planu prezydyum miasta użyte być mają w pierwszym rzędzie na budowę kilkunastu domów czynszowych, oraz rozbudowę wodociągów. Pozatem przeprowadzonoby gruntowną naprawę bruków w mieście i budowę nowych ulic, oraz rozbudowę sieci tramwajowej i innych miejskich zakładów użyteczności publicznej.

Szczegóły olbrzymiego pożaru w Krakowie.

Magazyn firmy „Oleum" spłonął doszczętnie. — Szkoda wynosi pół miliona złotych.

Jak już donosiliśmy, we czwartek o godz. 9'30 wieczór wybuchł olbrzymi pożar przy ul. Łokietka l. 4 na Krowodrzy za szpitalem załogi. Ogień powstał w zapełnionym zapasami benzyny, nafty, oliwy i marów magazynie towarzystwa „Oleum", należącym do firmy Jan i Manuel Rympiowie. Ze względu na palność materyałów ratunek był bardzo uciążliwy, a ogień począł przybierać groźne rozmiary. W krótkich odstępach czasu rozległy się trzy głośne detonacye, po których wystrzeliwały w górę na kilkadziesiąt metrów słupy ognia. Eksplozye te spowodowane były pękaniem zbiorników z benzyną. Straż pożarna przybyła na miejsce w sile trzech plutonów, musiała ograniczyć swą akcyę do zabezpieczenia sąsiednich zabudowań, a to baraków wojskowych z materyałami kolejki polowej i kilku starych domów mieszkalnych, krytych słomą. Wybuchające płomienie przerzucał szalejący wicher ku barakom wojskowym, które ustawicznie straż pożarna polewała strumieniami wody, chroniąc je w ten sposób od zajęcia się. Nagle z powodu pęknięcia wielkiej beczki z naftą płyn rozlał się i poniósł płomienie w przeciwną stronę, tj. ku sąsiedniej fabryce, będącej w budowie. Wysoka ściana pruska tej fabryki stanęła w ogniu i wkrótce runęła. Równocześnie olbrzymie kłęby dymów poczęły unosić się nad miejcem pożaru, a wiatr pędził je w sąsiednie dzielnice.

Na miejsce pożaru poczęły przybywać tłumy ludności z całego miasta, zwabione olbrzymią łuną, jaka rozciągnęła się nad miastem. Z powodu groźnych rozmiarów pożaru musiano zawezwać drugie pogotowie straży pożarnej, złożone z dwóch plutonów a do akcyi ratowniczej przystąpiły także oddziały wojskowe. Miejsce pożaru otoczył kordon policyi i wojska, nie dopuszczając rosnących [illegible] tłumów do ognia.

Po czterech godzinach wytężonej pracy zdołano ogień ugasić. Pożar zniszczył doszczętnie cały magazyn wraz z towarem, a szkoda obliczona jest na 500.000 złotych.

Celem ustalenia przyczyn pożaru wszczęto śledztwo.

— WIECZÓR AUTORSKI. Dziś wieczór o 7.30 odbędzie się wieczór autorski młodego poety Bera Horowitza, który poprzedzi słowem wstępnem M. Waldman. Wieczór wzbudził duże zainteresowanie.

— CHÓR JUGOSŁOWIAŃSKICH AKADEMIKÓW W KRAKOWIE. W drugiej połowie marca br. przybędzie do Krakowa chór akademików jugosłowiańskich „Obilic" z Belgradu w liczbie około 130 osób. W skład wycieczki wejdzie kilku profesorów uniwersytetu belgradzkiego, reprezentanci sfer przemysłowych oraz studenci i studentki. Wycieczkę prowadzi dziekan wydziału przyrodniczego prof. Dr. Ivan Djaja; kierownictwo chóru spoczywa w rękach kapelmistrza opery belgradzkiej Lovro Maticica i jego zastępcy Branco Dragotinovica. W występach koncertowych weźmie nadto udział bohaterski tenor opery belgradzkiej Rijevac. Goście jugosłowiańscy poza Krakowem odwiedzą Warszawę, Lwów, Poznań, Łódź, Katowice, Wilno i Lublin. Celem ułożenia programu przyjęcia wycieczki jugosłowiańskiej zawiąże się w Krakowie komitet z udziałem przedstawicieli władz miejscowych uniwersyteckich i młodzieży akademickiej.

— 52 AUKCYA KSIĄŻEK W TOWARZYSTWIE MIŁOŚNIKÓW KSIĄŻKI odbędzie się w sobotę dnia 28 bm. w lokalu przy ul. św. Jana 14, II p. o godzinie 6 wieczorem. Na licytacyi znajdą się książki z różnych zakresów.

— ŻALE WIEŚNIAKÓW NA KONTROLE NABIAŁU. Wczoraj o godzinie 11-tej przedpołudniem odbyła się w sali Rady powiatowej w Krakowie konferencya w sprawie kontroli mleka na targach. W konferencyi wzięli liczny udział naczelnicy okolicznych gmin wiejskich, przedstawiciele magistratu krakowskiego i dyrektor państwowego zakładu badania środków żywności dr Bier. Zebrani wójtowie żalili się, że organa kontrolne pobierają od włościan nadmierne ilości nabiału do próby, oraz skarżyli się na tzw. osądy tj. wysokie grzywny, nakładane w razie niepomyślnego wyniku tych prób, przeprowadzanych przez państwowy zakład badania. Wieśniacy tłumaczyli się, że gorsza jakość mleka spowodowana jest brakiem paszy. Po dłuższej dyskusyi uchwalili wójtowie domagać się od władz unormowania kontroli nabiału w mieście. Zaznaczyć należy, że przeprowadzona obecnie surowa kotrola leży w interesie zdrowotności mieszkańców, wobec czego władze nie powinny dopuścić do złagodzenia odnośnych przepisów sanitarnych.

— CENY NA TARGU PIĄTKOWYM były następujące: Nabiał: 1 litr mleka zbieranego 20 do 25 gr., niezbieranego 30—35 gr, śmietany słodkiej 50—60 gr, kwaśnej 1.60—2 zł, 1 kg masła 5—5.60 zł, sera 1—1.20 zł, kopa jaj 6—7 zł, sztuka 10—12 gr. Jarzyny: 1 kg. ziemniaków 12—14 gr. buraków 16—18 gr., marchwi 16—18 gr, czosnku 2.50—3 zł, kalarepy 40 gr, brukselka 2.50—3 zł, chrzanu 1.50—2 zł, kalafiory za sztukę 1—2.50 zł. Drób: kura 4—7 zł, kaczka 4—7 zł, gęś 6—12 zł, indyk 12—16 zł, indyczka 8—12zł. Owoce: 1 kg. jabłek krajowych 1.20—1.60 zł, zagranicznych 1.40—2 zł, gruszek krajowych 1.40—160 zł. Ryby: 1 kg. karpia 4—5 zł, szczupaka 6 zł, ryb wiślanych 4 zł.

— OBŁAWA ZA POBOROWYMI. We czwartek późnym wieczorem organa policyi oraz żandarmeryi wojskowej przeprowadziły rewizyę w kilku lokalach publicznych w dzielnicy Kazimierz i Stradom. Rewizye przeprowadzane pod kierownictwem oficera żandarmeryi i komisarza policyi miały na celu be-

...cie dokumentów wojskowych dla wyłapania uchylających się od służby wojskowej. W rezultacie obławy doprowadzono na inspekcyę policyi „pod Telegrafem“ około 100 osobników, których dokumenty wojskowe nasuwały podejrzenie. Po przeprowadzeniu ścisłego badania przytrzymanych zostawiono w aresztach 6 osób, zaś kilkadziesiąt książeczek wojskowych zakwestyonowano.

Niektóre książeczki wzgl. karty wojskowe zawierały napis „przeniesiony do obrony krajowej“, który to termin jest wogóle w armii polskiej nieznany. Wszystkie dokumenty przekazano wojskowemu sędziemu śledczemu, zaś aresztowanych osobników oddano w ręce żandarmeryi wojskowej.

— NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK PRZY PRACY. Wczoraj popołudniu zawezwano pogotowie ratunkowe na ul. Twardowskiego, gdzie pracujący w kamieniołomie Wojciech Piech spadł z wysokości 4 metrów. Piech doznał złamania lewego przedramienia oraz poważnych ran na całem ciele. Ofiarę nieszczęśliwego wypadku przewieziono do szpitala.

— POD KOŁAMI SAMOCHODU. Wczoraj o g. 9·15 rano u wylotu ul. Wolskiej przejechał automobil przechodzącego Wojciecha Biedę (lat 65), zamieszkałego przy ul. Królowej Jadwigi. Nieszczęśliwy doznał ciężkich obrażeń na całem ciele i w groźnym stanie przewiózł go lekarz pogotowia do kliniki chirurgicznej.

— USIŁOWANE SAMOBÓJSTWO CUKIERNIKA. Wczoraj usiłował odebrać sobie życie Gustaw G., cukiernik, zamieszkały przy ul. Traugutta, przez wypicie znacznej ilości sublimatu. Lekarz pogotowia przewiózł desperata w ciężkim stanie do szpitala św. Łazarza.

— POŻAR MIESZKANIOWY. W piątek nad ranem, gdy zmęczona straż pożarna wróciła do koszar po ugaszeniu wielkiego pożaru na Krowodrzy, zawezwano ją na Podgórze, gdzie przy ul. Lwowskiej w domu pod l. 4, zapaliło się belkowanie. Przyczyną pożaru było wadliwe ustawienie belki przy kominie. Po wyrąbaniu części podłogi i rozebraniu pieca ogień ugaszono. Pożar powstał w mieszkaniu ... Infelda.

— KRADZIEŻE KOLEJOWE. Urząd ruchu kolejowego w Krakowie doniósł do policyi, że z wozów kolejowych na dworcu towarowym skradziono 25 kg skóry podeszwowej, 60 kg pakuł, 200 kg mąki ... na przestrzeni Dębica—Rzeszów 200 kg mąki.

Dziś „Orjentalna“

Dzisiaj odbędzie się w pięknie udekorowanych salach St. Teatru długo oczekiwana wschodnia impreza „Przedświtu“, która — według wszelkiego prawdopodobieństwa — wybije się na czoło zabaw tegorocznego sezonu tak pod względem artystycznym, jak towarzyskim. Przyczyni się do tego sukcesu nie tylko chlubna tradycya powyższego związku akademickiego, ale także długie i staranne przygotowania, w których nie pominięto żadnego szczegółu obfitego programu.

Początek o godz. 10-ej wieczór. Kostyum, lub strój balowy obowiązują. Wstęp wyłącznie za okazaniem imiennego zaproszenia, które w tym celu należy mieć przy sobie. Bilety przy kasie od godz. 9·30 wieczór, ulgowe tylko dla młodzieży akademickiej za okazaniem własnej legitymacyi. Wejście na galeryę drugą bramą przy pl. Szczepańskim, bilety tamże do nabycia.

— MERKAZ HACEIRIM, (Krakowska 41) urządza w sobotę, dnia 28 bm. Wieczór literacki hebrajsko-żydowski, z udziałem p. Pinelesa. — Początek o godz. 7·30 wieczór.

— STOW. „MIŁOŚNICY SZTUKI ŻYD.“ w Krakowie urządza w sobotę 28 lutego br. o godz. 7·30 wiecz. w sali „Astorya“ wieczór autorski Bera Horowitza — poprzedzony słowem wstępnem M. Waldmana.

— POPOŁUDNIOWE DANCINGI „JUTRZENKI“ odbywać się będą w sali Starego Teatru także we wszystkie niedziele w miesiącu marcu, tj. dnia 1, 8, 15, 22 i 29. Początek o godz. 3·30, koniec o godz. 7-ej. Wstęp od osoby zł 4.—, dla akademików zł 3.—

— DZIŚ W SOBOTĘ, dnia 28 lutego br. odbędzie się o godz. 10-ej wiecz. RAUT Tow. „Nasze Dzieci“ w sali Tow. lekarskiego, Radziwiłłowska l. 4. — Loterya fantowa i inne niespodzianki. 455

Ze sportu.

Sezon footbalowy, zainicyowany przyjacielskiemi spotkaniami w ubiegłym tygodniu zapowiada się również i w bieżącym b. interesująco. Wprawdzie nadal odbędą się, jeszcze prawie że wyłącznie próbne zawody klubów A. klasowych z B. klasowymi, jednak te ostatnie wykazały w ostatnich spotkaniach grę zupełnie równorzędną klubom pierwszoklasowym.

W sobotę gra **Makkabi z Olszą** na swem boisku. Zawody te budzą zrozumiałe zainteresowanie w świecie piłkarskim, gdyż Makkabi weszła do klasy A. właśnie w miejsce spadającej do klasy B. Olszy. Makkabi musi bezwarunkowo w zawodach tych dać dowód swej wyższości nad Olszą i tem samem zdobyć również i moralne poparcie na uzasadnienie swej przynależności do klasy A. Również i Olsza, która jest bezsprzecznie najsilniejszym klubem B. klasowym dołoży starań, by pokonać swego następcę. W zawodach powyższych pokażą nam obie drużyny prawdopodobnie piękną kombinacyjną grę, gdyż oba kluby hołdują tym samym systemom.

W niedzielę przedpoł. również na boisku Makkabi odbędą się interesujące zawody kwalifikacyjne między Amatorami a Garbarnią, o wejście do klasy B. Na trzech kandydatów: Amatorów, Błękitnych i Garbarnię, mają dwaj tylko wejść do klasy B. Walka też będzie się toczyła bardzo ostra o zaszczytne to miejsce między tymi mniej więcej równemi klubami. Niedzielne spotkanie będzie jednem z najbardziej interesujących. Wynik niepewny, raczej korzystny dla Garbarni.

Popołudniu również na boisku Makkabi gra **Cracovia ze Zwierzyńcem.** Zwierzyniecki K. S. okazał się tak w turnieju jak i w spotkaniu z Jutrzenką bardzo groźnym przeciwnikiem nawet pierwszoklasowych klubów i Cracovia będzie miała bardzo wiele trudu, zanim będzie mogła pokonać swego przeciwnika.

Wisła sprowadza na niedzielę **I. F. C. Katowice.** Drużyna ta, która należy do najsilniejszych G. Śląska, odznacza się wybitną siłą fizyczną i przebojowością. Jutrzenka gra w sobotę z tarn. Samsonem. Sędziowie: Makkabi—Olsza p. Ziemiański. Garbarnia—Amatorzy p. Preger, Cracovia—Zwierzyniecki p. Sternberg; Wisła—Katowice p. Wojakowski.

* * *

Zawody Jutrzenka—Zwierzyniecki zakończyły się zwycięstwem Zwierzynieckiego 2:0 (1:0) a nie jak mylnie podano Jutrzenki, co zresztą z treści sprawozdania wynika.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś wchodzi na afisz jeden z najgłębszych polskich dramatów doby współczesnej: „Turoń“ St. Żeromskiego Dramat ten ten, którego społeczna aktualność jest nieprzemijająca, z przyczyn od dyrekcyi teatru im. J. Słowackiego niezależnych, nie mógł być dotychczas w Krakowie odegrany. — Obsadę „Turonia“ stanowią pp. Szymborski, Sawicki, Szymański, Modrzewski, Buczyńska i Żmijewska. Żywioł ludowy znajdzie przedstawicieli w pp.: Chmielewskim, Miarczyńskim i Pągowskim. Wicegubernatorem Galicyi będzie p. Knobelsdorf. Przedstawienie przygotowane reżysersko przez p. Chmielewskiego, powtórzone będzie w niedzielę i wszystkie dni tygodnia z wyjątkiem czwartku. Dziś popołudniu po cenach zniżonych „Śpiewak własnej niedoli“, jutro popołudniu „Szklana góra“.

— ZBIOROWA WYSTAWA ABRAHAMA NEUMANA. Długo oczekiwana wystawa zbiorowych prac naszego tak bardzo cenionego malarza, Abrahama Neumana, zostanie otworzoną w niedzielę dnia 1-go marca w Pałacu Sztuki (Plac Szczepański) w głównej sali. — Zapowiedziana wystawa budziła już oddawna zainteresowanie szerokich kół miłośników sztuki, tembardziej, że artysta przez dwa lata zmienił nietylko kierunek artystyczny, ale także swój genre. Wystawa obejmuje 40 prac, w tem kilkanaście poważnych kompozycyi wnętrz i martwych natur.

— SELMA HALBAN—KURZ, słynna śpiewaczka koloraturowa, która po swoich pełnych sukcesu występach w Warszawie i Łodzi przyjeżdża jutro do Krakowa, koncertować będzie w Starym Teatrze w niedzielę 1 marca. Akompaniować będzie dr E. Steinberger.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Turoń“ (nowość).

Niedziela: pop. „Szklana góra“; wiecz. Turoń“.

BAGATELA

Sobota: pop. „W sieci“; wieczór „Taniec o północy“.

Niedziela: pop. „W sieci“; wiecz. „Taniec o północy“.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI“

Sobota: pop. „Bachantka“; wieczór „Perły Kleopatry“.

Niedziela: pop. „Hrabina Marica“; wiecz. „Perły Kleopatry“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Zakład o kobietę“. Dramat życiowy w 10 aktach.

UCIECHA: „Sumurun“. Wielki dramat wschodni z Polą Negri w roli głównej.

NOWOŚCI: „Tajemnica księżnej Romanowej“. Dramat erotyczny z Mae Murray w roli głównej.

WANDA: „Pojedynek w przestworzu“. (Latające trumny). Senzacyjny dramat w 6-ciu aktach.

REDUTA: „Mściciel z za grobu“. Ostatnia serya filmu „Vindicta“ w 10 aktach.

SZTUKA: „Niu“. Dramat życiowy w 7 aktach z E. Janningsem i Conradtem Veidtem w roli głównej. Ponadto komedya 2-aktowa „On fotografuje“ z Haroldem Lloydem.

Z SALI SĄDOWEJ.

Morderca Koppoldówny przed sądem

Przed epilogiem mordu w Przegorzałach.

Wczoraj rozpoczęła się w krakowskim sądzie okręgowym przed ławą przysięgłych rozprawa przeciw 20-letniemu N. Sewerynowi, oskarżonemu o zamordowanie Natalii Koppoldówny na polach przybrzeżnych nad Wisłą w Przegorzałach. Przed rozpoczęciem rozprawy przewodniczący sso. dr Münnich ogłosił decyzyę trybunału zarządzającą tajność rozprawy z powodu drastycznych momentów, jakie miały miejsce w czasie zbrodni.

Wczorajszą rozprawę wypełniło przesłuchanie oskarżonego, który był już mimo młodego wieku 16 razy karany częścią w Polsce, częścią w Czechach. Seweryn wypierał się winy, a świadkowie zeznali obciążająco. Jeden z głównych świadków, Pietrzykówna nie jawiła się w sądzie, a wywiad policyjny stwierdził, że zbiegła zagranicę.

Dziś przesłuchani będą dalsi świadkowie oraz lekarze znawcy, poczem po wywodach nastąpi wyrok.

Trybunałowi przewodniczy sso. dr Münnich, wotują sso. dr Czerny i sso. dr Wysocki, oskarża prok. dr Hubl, broni dr Aschenbrenner.

Z kraju.

EMIGRACYA Z POLSKI DO PALESTYNY. W środę wieczorem z dworca wschodniego we Warszawie wyjechała do Palestyny przez Konstancyę, partya, składająca się ze 150 emigranów. Jadą oni okrętem odchodzącym 3 marca z Konstancyi. Okręt ten wozi ze sobą 300 emigrantów z Polski do Palestyny. Reszta — 150 emigrantów pojedzie do Konstancyi w ciągu b. tygodnia i przyszłego tygodnia, pociągami pospiesznymi.

TOW. PRZYJACIÓŁ UNIW. HEBRAJSKIEGO W JEROZOLIMIE, zwróciło się do zarządu gminy żyd. w Warszawie, żeby wydelegowała do Palestyny celem brania udziału w uroczystem otwarciu uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie, oraz powitania w imieniu największej gminy żydowskiej w Europie. Sprawa ta będzie rozpatrzona na jednem z najbliższych posiedzeń zarządu gminy.

DALSI DELEGACI NA ZJAZD. W liście delegatów na Zjazd syonistów w Warszawie pominięto przez przeoczenie pp.: A. Mahlera z okr. Radomyśl Wielki i p. Simche Trinka, okr. Rzeszów.

Przegląd gospodarczy

PRZEMYSŁ

GROŹBA KRYZYSU W PRZEMYŚLE WĘGLOWYM. Sytuacya w górnośląskim przemyśle węglowym poważnie się pogorszyła. Mimo stosunkowo znacznej redukcyi cen oraz stosowania specyalnych cen eksportowych zbyt węgla polskiego na rynkach zagranicznych uległ znowu znacznemu zmniejszeniu. Na tym tle dyrekcye poszczególnych kopalń górnośląskich rozpatrują konieczność redukcyi. Grozi to w dalszym ciągu zmniejszeniem ilości robotników w kopalniach. Jak nas informują w sferach rządowych omawiane są środki zmierzające do opanowania kryzysu.

HANDEL

UTWORZENIE REZERW ZBOŻOWYCH. W związku z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1920 r. w sprawie stworzenia rezerwy zbożowej Min. Spraw Wewn. zwróciło się do M. S. Wojsk. z prośbą, aby przy tworzeniu zapasów zbożowych i zakupów zagranicznych wzięto pod uwagę konieczność zmagazynowania zapasów dla ludności cywilnej w następujących okręgach: w Warszawie 2,000 ton ziarna, w Zagłębiu węglowem — 1,500 ton, w Łodz i— 1,000 ton i w Krakowie — 500 ton ziarna.

SPRAWY BYŁYCH ROSYJSKICH BANKÓW SZLACHECKIEGO I WŁOŚCIAŃSKIEGO. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów likwidacya spraw b. rosyjskich banków państwowych Szlacheckiego i Włościańskiego powierzona została Państwowemu Bankowi Rolnemu.

W SPRAWIE ZAMÓWIEŃ POLSKICH ZAGRANICĄ. Mając na uwadze konieczność popierania przemysłu krajowego, Min. Przemysłu i Handlu złożyło na Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów wniosek zmierzający do tego, by wszelkie zamówienia rządowe zagranicą, przed zawarciem umowy były zatwierdzane przez ministra przemysłu i handlu. Przyczem oferty zagraniczne mogą być li tylko wtedy uwzględniane jeśli równoczesna cena jest wyższa o więcej niż 10 proc. od ceny towaru zagranicznego wraz z cłem i kosztami transportu. Wniosek ten zmierza doześrodkowania większych zakupów rządowych w źródłach krajowych.

W SPRAWIE ZWOLNIENIA MELASY OD CŁA WYWOZOWEGO. Jak się dowiadujemy, Min. Przem. i Handlu skierowało do Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów wniosek w sprawie zwolnienia melasy od cła wywozowego. Wniosek ten Ministerstwo umotywowało tem, że produkcya krajowa melasy obliczona na 80,000 ton prawie dwukrotnie przewyższa maksymalne zapotrzebowanie krajowe. Wobec tego może być wywieziona zagranicę zarówno ze względów na finansowy stan cukrownictwa, jak i bilans handlowy państwa. Sprawa ta będzie rozpatrywana na najbliższym posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 27 lutego.

Akcye bez większych zmian przy słabym ruchu. Na pogiełdziu płacono za Jaworzno (a 25) 15.25—15.35 (a 100 14.50, Lokomotywy 0.69, Przeworsk 240 zł.

Waluty: Paryż 27, Praga 15.48, Wiedeń 7.33 i pół do 7.32, Amsterdam 208.75, Medyolan 21.20—21.40, Berlin 1.2365.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	27 II.	26 II.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·40	0·39—0·40
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·16
Powszechny Bank Kred.	—	0·08
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	12·00	11·80
Polskie Tow. Handl.	0·39—0·40	0·39
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Farma“ Mag. Jawornicki“	—	—
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	14·05—14·25	14·25—14·50
H. Cegielski, Poznań	0·74—0·75	0·70—0·73
Parowozy I—V.	0·87—0·88	0·87—0·88
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Mędrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	0·70—0·71	0·69—0·70
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	1·80
„Górka“ fabryka cemen. u	17·50	17·60—17·80
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	5·10—5·15	5·10—5·20
„Tepege“ Tow. dla prz. gor.	1·90	1·90
Polska Nafta	0·70—0·71	0·69
„Fokucie“ Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny i.	—	—
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Krakow	—	—
Fabr. przet. u. w Trzebini	0·75	—
„Azot“ I—IV.	0·35—0·36	0·33
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	1·05—1·08	1·05—1.08
Fabr. cukru w Chodorowie	5·10—5·25	5·15—5·30
Cukrownia Chybie I.	6·15—6·35	5·25—5·50
A. Piasecki	—	1·90
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·68	0·64—0·65
Elektr. w Sieliszy I-IV	—	0·24
S. W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	— —

Giełda warszawska z dnia 27 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17— bony złote —·——— pożyczka złota 840 milionówka —— pożyczka dolarowa 3.80

Czeki: Belgia trnaz. 26·04— Holandya tranz. 207·55 Londyn tranz. 2462 Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 2663 Praga tranz 1534— Szwajcarya tranz. 99·53 Wiedeń tranz. 7·29— Włochy tranz. 20·97

Giełda warszawska z dnia 27 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — — Bank Przemysłowy Lwów 0·41 Bank Zw. Sp Zar. Poznań 12·00 Puls 0·57——— Wild 0·20—— Cukier Warszawa 4·80 —— — Cegielski 0·75 —— Ursus 2·55 Parowozy 0·87 —— — Zawiercie 23·50 Żegluga 0·25 Polska nafta 0·70 Siła i Światło 0·50 — — Chmiel ew 0·69 Starachowice 2·62 ——— Pocisk 1·80— Zeileniewski 14·55 Żyrardów 18·85 Chodorów 580

Lwów. 27 2. PAT. Giełda akcyjna. Bank hipoteczny 0.61—0,61 i pół, przemysłowy 0.40—0.41, ziemski kred. 0.18, browary 10.25—10.30, Chodorów 5.25—5.30, Chybi 6,35—6,40, Chmielów 0.67, Lokomotywy 0.62, Górka cement 17.80—17.85, Gazolina 2.30—2.25, Ojkos 2.90—2.95. Zieleniewski 14.80—14.70.

Lwów, 27. 2 PAT. Giełda zbożowa. Pszenica 38—39, żyto 29 i pół do 30 i pół, jęczmień browarniany 29—31, jęczmień przemiałowy 26—27, owies 31—33.

Giełda wiedeńska z dnia 27 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28.10 Zagrzeb i Belgrad [illegible] Berlin 16850 Bruksela 3554 Budapeszt 9740 Bukareszt 342 Chrystiania 10780 Kopenhaga 12580 Londyn [illegible] Madryt 10010 Medyolan 2854 NowyJork 70935 Paryż 3644 Praga 2100 Sofia 514 Sztokholm 19070 Warszawa 13600—13760 Zurych 13615 Dolary 70460 Belgijskie 3310 bułgarskie 500 duńskie 12430 marki niemieckie 16740 angielskie 339100 francuskie 3640 holenderskie 28000 włoskie 2855 jugosłowiańskie 1131 norweskie 10650 polskie 13520—13660 rumuńskie 380 szwedzkie 18850 szwajcarskie 13560 hiszpańskie 9980 czeskie 2090 węgierskie 9700 tureckie 35700.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 27 [illegible] lutowa 4·4 losy tureckie 412 — Bodenkredit [illegible] — austr. zakł. kred. 160 — Koleje austr. 428 Kolej połudn. 64·75 Alpiny 389 Zieleniewski 195 — Silesja —— Galicja [illegible] — Sieraza 65 1/2 Bank Małopol. 4·6 Bank hipot. [illegible] — Portland cement 331 — Nafta 160 —— [illegible] wowskie 130 Tepege 24— —

* * *

Zurych, 27. 2 PAT. Paryż 26.80, Londyn [illegible] Nowy Jork 52.01, Belgia 26.15, Włochy 21.45, Holandya 208.24, Berlin 124, Wiedeń 73.45, Sztokholm 140.50, Oslo 79, Kopenhaga 92.90, Sofia 377 i pół, Praga 15.42 i pół, Warszawa 100.25, Budapeszt 0.[illegible] Białogród 8.25, AtAeny 8.30, Konstantynopol 2.7[illegible], Bukareszt 2.55, Helsingfors 13,10 Buenos Aires 196 i trzy czwarte.

Podpisanie umowy o pożyczkę angielską dla przemysłu cukrowniczego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 2. (Sin) Biuro Reutera donosi z Londynu o pożyczce angielskiej dla przemysłu cukrowniczego w Polsce są prawdziwe. Prem. Grabski i p. Cardinal podpisali umowę w sprawie zawarcia pożyczki w wysokości 2 milionów funtów szterlingów.

Wahabici przekroczyli granicę Transjordanii

Londyn, 27 2. PAT. Daily Mail donosi z Jerozolimy, że 10 tysięcy Wahabitów przekroczyło granicę Transjordanii. Słychać, że mają zamiar usunąć Emira Abdulah.

* * *

Londyn. 27. 2. PAT. Reuter. „Morning Post“ donosi, że wysoki komisarz angielski w Egipcie. lord Alenby prosił o zwolnienie go z zajmowanego stanowiska. Urzędowo niema potwierdzenia tej wiadomości.

Potęga ciemnoty

Moskwa. 27. 2. PAT. W Żytomierzu rozpocznie się w najbliższych dniach senzacyjny proces przeciwko sekcie Kałamarczuka. Kałamarczuk uważany jest przez setę za Chrystusa. Sekta ta wierzy, że syn Michała Kałamarczuka ma pochodzić z Boga Rodzicy i żyć będzie 1000 lat. Kalamarczuk głosi, że jednożeństwo jest grzechem, dzieci zaś są płodem nieczystem, tylko bezdzietni mogą być zbawieni. Kalamarczuk liczy lat 70. Stanie on przed sądem. Prócz Kalamarczuka oskarżony jest członek sekty Cymbaluk, który na tle sekciarskie go fanatyzmu spalił swoich czworo dzieci.

Kardynał Gaspari chory

Rzym. 27 2. PAT. Kardynał Gaspari zachorował na influenzę. Stan jego pogorszył się.

St. Zjednoczone uznają Sowiety

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 26 2. (D) Z Nowego Jorku nadeszła wiadomość, że jest rzeczą możliwą, iż najdalej do dnia 11 marca St. Zjednoczone uznają Rosyę sowiecką.

— ODPOWIEDZI REDAKCYI. P. L. Stma, Przemyśl. Almanach „Swerszenie“ nabyć można w „Buchhandlung Kedem“, Berlin — Charlottenburg, Dahlmanstr. 8.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7